

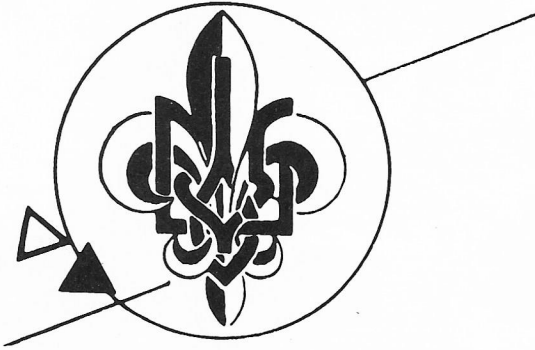
ЮНАК

ГРУДЕНЬ — DECEMBER 1989

«Юнак» — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця — всього 10 чисел
в році.

Видає Головна Пластова Булава.
Оформлення обкладинки на 1989 рік пл. розв. Коля
Савицький

ЗМІСТ

Сторінка

1. Визначні сучасні українці — Іван Драч
2. З подій в сучасній Україні: Народній Рух України за Перебудову
Гимн Народного Руху України за Перебудову
3. Мова — геніяльне творіння — Подруга Марта
4. Смерть Шевченка — Іван Драч
Зустріч з давнім пластуном — О-КА
5. Чому я виготовляв погруддя Т. Шевченка —
О. Архипенко
6. Наслідки 12-го Конкурсу Молодечої Творчости „Ой сивая зазуленька” — Щедрівка
7. Молоде перо: Прощання зі Львовом — Ольга Андріїв
8. Колядуємо: Чи дома, дома
9. Театральний діалог буде продовжуватися — У.П.
10. День пластуна на Новому Соколі — пл. сен. Я. Пришляк
12. Літний табір УПЮ в Німеччині — пл. розв. Рома Зубенко
14. Нордйське лещетарство — Д.Ш.
17. З життя гуртка „Змійки” — Л.Ю.
18. Що читати: Далекі мандри — пл. вірл. Галя Кузишин
19. Вишкіл юнацьких виховників — Братчик Славко
22. Збагачаймо свою мову — А. Вовк
24. Чи століття „Гамбургера” в Америці
Кооператива „Гончари”

● Усі редакційні матеріали слід слати на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріали згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.

Редагує колегія

Головний редактор:

пл. сен. Ольга Кузьмович

Члени редакційної колегії:

пл. сен. Іванка Ганкевич

пл. сен. Тоня Горохович

пл. сен. Петро Содоль

пл. сен. Олександра Юзенів.

На обкладинці: Учасники юнацьких таборів в Німеччині літом 1989 р. з Левком Лук'яненком перед таборовою брамою. Другий зправа комендант таборів ст. пл. Орест М'ялковський

ЮНАК

ГРУДЕНЬ — DECEMBER 1989

Ч.П. 12 (299)

РІК XXVII

Інтернаціональне стандартно-серійне число

0044-1384

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА «ЮНАКА»

\$25.00 американських доларів

Ціна одного прим. — \$2.50

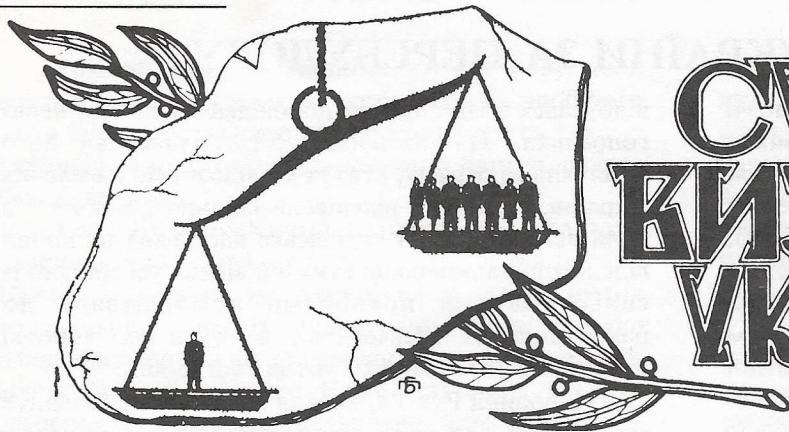
PLAST UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION, 144 SECOND AVE., NEW YORK, N.Y. 10003

YUNAK - Ukrainian Monthly Magazine, Published by PLAST PUBLISHING INC.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: 2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada M6S 1N2, Tel. (416) 769-7855

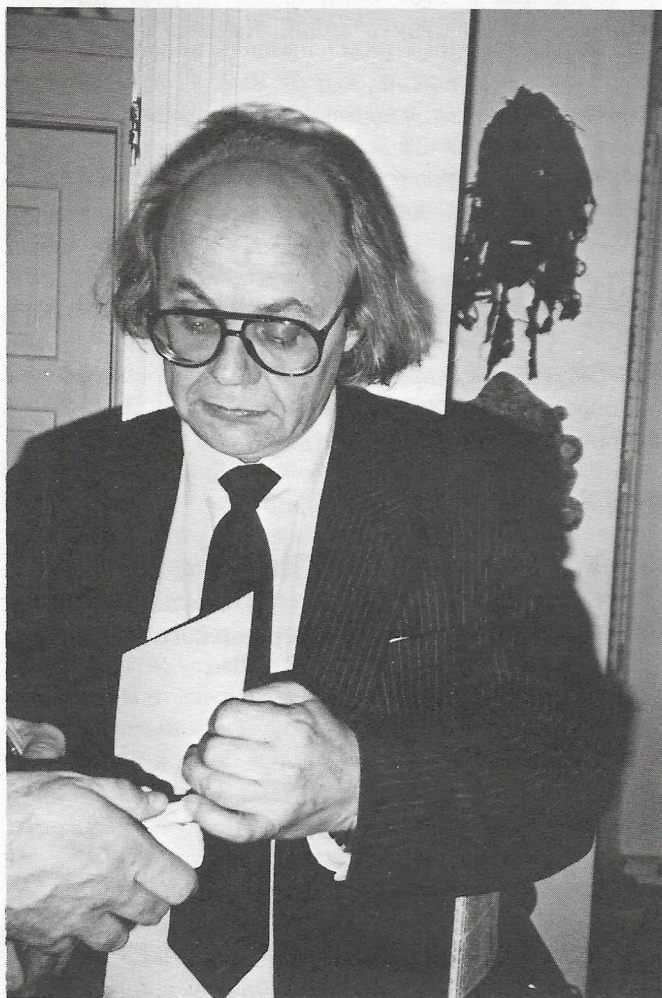
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N.Y., 11702. U.S.A.

З ДРУКАРНІ Мирона Баб'юка, 1525 Emerson St., Rochester, N.Y. 14606 U.S.A.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

ІВАН ДРАЧ

Іван Драч народився на Київщині 1936 року. По закінченні середньої школи був у війську, згодом вчився і закінчив філологію у Київському університеті, а вищі кіносценічні курси в Москві.

Перші свої вірші він друкував у журналі „Зміна”, у „Літературній газеті” та в інших журналах. Перша друкowana збірка його поезій має назву „Соняшник”. Досі вийшли п’ять збірок його поезій, і дві драматизовані поеми „Іду до тебе” і „Криниця для спраглих”. Він писав також і пише сценарії до фільмів для Київської студії художніх фільмів ім. О. Довженка.

Вже перші твори І. Драча дали йому найбільшу популярність серед т.зв. групи шестидесятників, а еміграційні критики пишучи про них привітали І. Драча як майбутнього творця великої поетичної поеми.

Особливо славний твір І. Драча драматизована поема про Лесю Українку „Іду до тебе” це документальна повість, яку І. Драч відтворив за віршами, листами й оповіданнями Лесі Українки.

Створений на підставі сценарія І. Драча фільм „Криниця для спраглих” був заборонений в СРСР але цей фільм отримав міжнародно нагороду на фестивалі в Сан Франціско, в ЗСА, та минулого року цей фільм показували на американському континенті.

У вересні 1989 року І. Драча обрано головою Народного Руху України за Перебудову в Києві. Він також керівник Спілки Українських Письменників на Київ.

Недавно І. Драч перебував у Західній Німеччині і виступав в імені Спілки Письменників України і в такому характері був у Канаді, де його щиро вітала українська спільнота і де він говорив про Народний Рух України за Перебудову.

З ПОДІЙ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

В Києві відбулися у місяці вересні установчі збори НРУП в якому взяли участь представники різних українських організацій, різних напрямків, партій, народних фронтів інших республік і делегації з усіх сторін України. У з'їзді взяло участь 1200 осіб, які зі захопленням вислухали цілий ряд доповідей на усі актуальні для мешканців України теми. Зокрема порушено справу екології у зв'язку із атомним вибухом в Чорнобилі, справу реформи політичної системи в СРСР, духовного відродження України, з'єднання українських сил в Україні і в діаспорі, роллю молоді в НРУП, економічної кризи в Україні і т.п.

Про Україну за 72 роки та про її теперішнє відродження і вироблення міжнародних стосунків говорив письменник Іван Драч, якого обрано відтак головою НРУП.

З'їзд пройшов у святочному та піднесеному настрої, а тисячі людей, які не вміщалися у залю де

відбувався з'їзд слухали доповідей на площі, через голосники. На закінчення з'їзду учасники його прийняли програму, статут та відозву до населення України. Учасники відспівали спільно „Заповіт” а коли вийшли із залі українське населення на площі відспівало національний гімн а відтак усі спільно із синьо-жовтими прапорами помаршували до пам'ятника Т. Шевченкові, де були ще короткі промови а Д. Павличко читав свої вірші.

Народний Рух України за Перебудову розвинув вже широку діяльність, має багато відділів і розпочав сильну боротьбу за права української мови та екологічне очищення України, в першу чергу наголошуючи допомогу жертвам атомового вибуху у Чорнобилі в 1986 році, якого широкі наслідки щойно з часом будуть видні, зокрема серед дітей України.

ГИМН НАРОДНОГО РУХУ УКРАЇНИ ЗА ПЕРЕБУДОВУ

Ти, бюрократе, знімай капелюх.
Бачиш: проходить Народний наш Рух.
Мусиш його вітати, (двічі)
Владу йому віддати, —
Йде по Вкраїні Народний наш Рух!

Ти, бюрократе, знімай капелюх,
Бачиш: проходить Народний наш Рух.
Мусиш його вітати, (двічі)
Владу йому віддати, —
Йде по Вкраїні Народний наш Рух!

Стяг синьо-жовтий високо вгорі,
Він закликає усіх трударів:
Треба відвоювати (двічі)
Владу від бюрократів, —
Прапор скликає на бій трударів!

НАПИСАНО під впливом
застійних промов
Щербицького і Кравчука

МОВА — ГЕНІЯЛЬНЕ ТВОРІННЯ

Кожний народ любить і шанує сво мову, коли він знає її історію. Кожний народ хотів би, щоб його мова була найстаршою, бо це велика честь такому народові. З цього приводу існувало багато легенд. Ось одна з них.

Хан Ель-ібн-Халіль зібрав від батьків дванадцятьоро немовлят і поселив їх у своїй палаті. Ніхто з дітьми не зустрічався, крім німих годувальниць, які їх пильнували. Коли минуло дванадцять років і діти підросли, скликав хан до себе мудреців з усього світу. Кожен запевняв, що діти заговорять мовою, саме мовою його народу — найпершою мовою світу. Та була несподіванка! Діти заговорили тільки якимись звуками. Вони ж не чули ніколи людської мови.

А ось інший факт. Два англійці полювали в Південній Африці на павіяннів. Почувши постріли, тварини почали втікати. Один з них чомусь не міг бігти швидко, попав до рук мисливця. Яке ж було його здивування, коли виявилось, що цей павіян був хлопчиком років чотирнадцять. Він не вмів вимовити жодного слова, а його рухи, звички міміка були павіяннічі. Хлопчика відправили до лікарні для психічнохворих. Лікар виявив, що він фізично здоровий, але нерозвинений розумово, він майже немовля. Згодом дитина навчилася говорити по-англійськи і став працювати на фермі.

Мова не дається від народження, вона існує там, де є люди, де є суспільство. Люди стають людьми тоді, коли діяти почали не інстинктивно, як це було з їхніми давніми предками, а свідомо — розуміючи й думаючи.

Свідомість не може виникнути сама по собі. Хтось може прожити любенько і без свідомості в лісі, з нього досить інстинктів. Та люди, живучи в гурті, поборюючи різні труднощі, почали спільно їх поборювати, треба було їм ділитися думками, спільно змагатися за покращення умовин життя. У праці народилася й мова. Правда, бувають і вчені папуги, які можуть висловити фразу: „Ясно світить сонце”. Але птаха вигукувала цю фразу й тоді, коли сонця не було, в неї нема свідомості.

Тому й трудно збагнути коли і як почали люди говорити?! Дещо можна довідатись з мови деяких племен, що ще збереглись по глухих кутках землі.

Але в їхній мові нема таких загальних понять, як твердий, м'який, холодний, теплий, довгий, короткий, білий, чорний тощо. Тому вони, коли кажуть „твердий” додають слово камінь, бо він

означає твердість. Так само у деяких народів не існує назв для числівників. Вони не розуміють, що таке один, два, три, знаючи лише: один будинок, дві пальми і так далі. Жителі на острові Тихого океану не мають таких назв, як тварина, рослина, одяг, їжа тощо. Вони знають назви хвостів — собачого, платишиного, риб'ячого, але що це за слово хвіст, не розуміють.

Минуло багато тисячоліть, доки люди зусиллями думки і м'язів піднялися до вершин сучасної цивілізації а в тому й культури мови у вигляді граматики, багатства слів й різноманітності сполучування слів, що ними відзначаються розвинені мови світу. Ми завдячуємо своє багатство духового життя мові, цьому супутникові людства у всіх виявах його культурного життя.

Тож визбуваймось недуги, що ми мовні пролетарі, мовляв, інша мова нам краще служить, живемо в часі, коли нарешті й в Україні наш народ став дбати про престиж своєї рідної мови. Колишній прем'єр Канади П'єр Е. Трудо ось як висловився про національну єдність і потребу власної ідентичності:

Єдність національна... мусить виходити з потреби власної ідентичності. З того почуття може виростати пошана її в інших людей, і готовість поділяти ідеї, визнавати їх і жити ними.

Животворча ідея багатокультурності допоможе створити це довір'я. Вона може постати у спільноті, що буде діяти на основі чесної гри у всьому. (Промова в Палаті послів 8.X.1972 р.)

Подала подруга Марта
користаючи з „Живого слова”
А Матвієнко, Київ 1964

Запитання:

1. Чим пояснити явище, що ізольовані діти, досягнувши вік 12 років, могли тільки подавати якісь звуки, не знали слів?
2. Який інший приклад того, що людина, не живши серед людей, не може говорити?
3. Чи папуга має людську свідомість тоді, коли вона навчиться вимовляти фразу?
4. Чого потрібно, щоб люди створити могли мову, відповідний словник, граматику?
5. Який стан української мови витворився в останніх десятиліттях і як народ з тим станом бореться тепер?
6. Які є ліки на недугу, що нею є мовне пролетарство в тих українців, що забувають про обов'язок плекати рідну мову в Україні й поза Батьківщиною?

СМЕРТЬ ШЕВЧЕНКА — СИМФОНІЯ

Сто років — зморшка на чолі Землі
Всесвітні війни, революцій грози...
Дніпро до ніг стежиною проліг
І котить славу в сиві верболози.

Поет став морем. Далеч степова,
І хмарочоси, й гори — ним залиті.
Бунтують хвилі — думи і слова,
І сонце генія стоїть над ним в зеніті.

З глибин сердець джерела пружно б'ють
І шумувати морю, не вмирати,
Хай ллють у нього і любов і лють,
Тривожну шану, жовч гірку розплати...

Художнику немає скutih норм.
Він — норма сам, він сам в своєму стилі...
У цей столітній і стобальний шторм
Я кидаюсь в буремні гори-хвилі.

Дно глибшає, і береги тікають,
Аж небо рве свою блакить високу.
І шторми піняться од краю і до краю,
Од Вінніпегу до Владивостоку.

ЗУСТРІЧ З ДАВНИМ ПЛАСТУНОМ

Він приїхав цього літа до ЗСА вперше відвідати свою родину, якої не бачив понад 40 років. Ми зустрілися випадково у Пластовому Домі в Нью Йорку, де він чекав на свого внука, що тепер активний старший пластун.

Коли я подала своє прізвище, гість був видимо зворушений — він бо пластував із моїм другом життя, ще в Карпатах перед Другою світовою війною. За кілька хвилин ми були немов добрі довголітні друзі — стільки спільних пластових знайомих у нас було і стільки гарних спогадів.

Про довгі роки та як він їх пережив, наш гість не хотів розповідати і я не питала. Але це було справді якесь зворушливе і неправдоподібне; зустріти у гарячому літньому Нью Йорку друга-пластуна із тих давніх часів. У серці він залишився пластуном хоча пів сторіччя минуло від його останнього пластового табору. І тому цікаво нам було знати, яке враження зробив на нього пластовий табір в ЗСА у 1989 році, який він мав нагоду відвідати зі своїм внуком.

— Це була перша зустріч після стільки років зі справжнім пластовим табором — каже він — зворушила мене дружба, теплота, пригадалося минуле, вигрібую спід попелу старе...

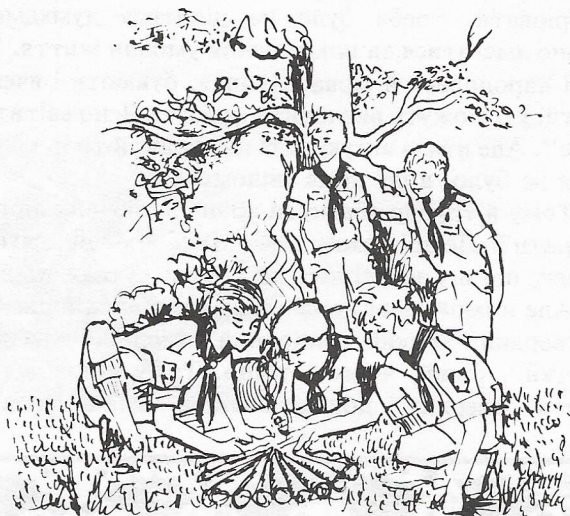
— А які вам видалися таборовики та їхній провід? Чи дуже інакші?

— З провідниками була в мене розмова тепла, щира та ще й розумна, а молодь, в мене для них цілий мішок симпатії...

— Але ми б хотіли почути від вас, друже також які різниці вас найбільше вразили.

— Різниці? У цих молодих мало темпераменту, навіть звіти, накази якое дають без відповідного життя. Але це либонь вже вплив тутешнього оточення. І співають несміливо, без переконання, тихо. Може провід повинен давати їм більше пластового тепла. Але це все не важливе. Важне, що я міг знову стояти на струнко на пластовому таборі, співати з ними пластовий гимн, сидіти при ватрі. Чи знаєте, що це значить після пів сторіччя???

О-КА

ЧОМУ Я ВИГОТОВИВ ПОГРУДДЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Написав Олександр Архипенко

Олександр Архипенко — визначний, світової слави скульптор, народжений в Києві. Вчився в Києві, Москві і Парижі. Створив цілковито модерне мистецтво з власним напрямом і стилем. Про нього видано монографії всіма мовами культурного світу.

Ви могли б спитати мене: чому я виготовив погруддя Тараса Шевченка і чому я пляную дати українській суспільності та світові погруддя інших українських геніїв?

Це тому, що я вірю, що відображення великих національних геніїв може викликати ідеї та почування, які допоможуть зберегти національне сумління. Ми свідомі того, що дух народу спирається завжди на двох стовпах, одним з яких є політика, а другим культура. Вони не можуть існувати окремо і вони мусять іти й розвиватися впарі, бо один з них підтримує другий і разом вони становлять національну єдність. В цій єдності кожну національну особу можна порівняти з каменем у великій національній будові.

Щоб бути інтегральною частиною країни, необхідна культурна свідомість. А говорячи про культуру, як національну силу, нам необхідно признати, що наші національні генії, як Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка, Микола Лисенко та інші, консолідували нашу українську культуру при допомозі своїх творів, які віддають справжній дух і душу українського народу. Своїми творчими умами та своїм тілом вони увіковічили все те, чим є Україна і що кожний українець повинен носити в своїй душі і в своїм серці.

Ми знаємо, що українські генії створили. Але ми теж повинні бачити їхні шляхетні обличчя, що відзеркалюють їхні творчі думки та їхній дух. Це заохотить нас шанувати їх, а вшановуючи їх ми самі відчуватимемо зріст нашого національного сумління та нашої національної свідомости. Обов'язком кожного українця мусить бути підтримування того сумління.

З тією думкою я й приготував погруддя нашого найбільшого генія — Тараса Шевченка. З тією думкою я й рекомендую всім українським організаціям, товариствам, клубам та приватним домам, щоб вони жили в приязності образів наших

безсмертних геніїв, бо це допоможе їм вдержувати наш український дух, піднести нашу національну свідомість та наші культурні ідеали, допоможе нам скріпити фундаменти нашої української нації.

Думаю, що всі наші організації, всі наші українські дома й родини погодяться зі мною в тому, що ми постійно повинні перебувати в приязності ідей та образу Тараса Шевченка.

(З „Пропам'ятної Книжки”
виданої УНСоюзом)

Пам'ятник Т. Шевченка на Союзівці під час його покладення 27-го квітня 1957 р. Біля пам'ятника його творець — Олександр Архипенко.

НАСЛІДКИ 12-го КОНКУРСУ МОЛОДЕЧОЇ ТВОРЧОСТІ

У понеділок, 16-го жовтня, 1989 р. відбулося засідання Жюрі 12-го конкурсу молодечої творчості, який проголосив Літературно-мистецький клуб ім. Василя Симоненка в Мельборні. Жюрі у складі Боженни Коваленко, Невана Грушецького, Мих. Підріза під головування Дмитра Нитченка розглянуло 10 творів, надісланих на конкурс, і присудило такі нагороди:

I. З молодшої групи 12-16 років:

1. **Марта Кошарська**, 15 років, студ. укр. школи в Страсфілді (НПВ) за опов. „Герой війни”, псевдо „Андріян Маргарин”, разом з Вірою Хоменко, 13 років, ученицею школи в Нобл Парку (Вік.) за нарис „Подорож до Канберри”, псевдо „Самара”, одержали Третю нагороду в 40.00, отже по 20.00 кожна.

2. **Ольга Андріїв**, 15 років, учениця укр. школи в Ессендоні за оповід. „Прощання зі Львовом”, псевдо „Львов'янка” — дістала першу нагороду в 100 доларів та за другий твір — нарис „Веснянки-гаївки у Львові”, псевдо „Кармен”, дістала 2-гу нагороду в 60 дол.

II. З середньої групи 17-20 років

4. **Наталка Гіммельрайх**, 17 років, студентка матурального курсу укр. школи в Нобл Парку за твір „Мотивація”, псевдо „Червона рожа”, дістала 2-гу нагороду в 60 доларів.

5. **Ростик Кошарський**, 17 років, студ. матурального курсу укр. школи в Лідкомбі (НПВ) за опов. „Многая літа, Стефане!”, псевдо Іван Шміт, дістав першу нагороду в 100 доларів.

6. **Соня Таранець**, 17 років, студ. матурного курсу Центр. школи в Лідкомбі, за фантаст. оповідання „Одної ночі”, псевдо „Мала Відьма”, дістала третю нагороду в 40 доларів.

III. З старшої групи — від 21 до 25 років:

7. **Леся Ільків**, (років не зазначено — де працює або навчається, не подано), за нарис „Подорож до Китаю”, псевдо — Зуб, дістала 2-гу нагороду в 60 дол.

* * *

IV.

8. **Леся Завалинська**, 11 років, за опов. „Пригоди у Страсну суботу”, псевдо Леся Писанка дістала 20 доларів для заохочення, тому що за віком вона не відповідає умовам конкурсу. Але її твір вартий відзначення. Сподіваємося, що в наступному конкурсі, який, правдоподібно, почнеться з 1-го грудня цього року, вона буде повноправним учасником конкурсу.

Варто згадати, що один твір, хоч і написаний вправно, за жанром (це була стаття на виховну тему) не відповідав умовам конкурсу, тому не міг бути нагороджений.

Висловлюємо щирі подяку всім учасникам 12-го конкурсу молодечої творчості, а зокрема Укр. громаді Вік. за пожертву 100 дол. на ці потреби.

Мельборн, 18.10.89 р.

За Літературно-мист. клуб ім. Василя Симоненка в Мельборні
Дмитро Нитченко (Голова клубу)

ОЙ, СИВАЯ ТА І ЗАЗУЛЕНЬКА

Andantino — три голоси — шедрівка

1. ОЙ, СИВАЯ ТА І ЗАЗУЛЕНЬКА. ШЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР, ШЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР.

2. ДОБРИЙ ЛЮДЯМ НА ЗДОРОВЛЯ.

3. А В ОДНОМУ ТА І НЕ БУВАЛА. ШЕДРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ВЕЧІР, ДОБРИЙ ЛЮДЯМ НА ЗДОРОВЛЯ.

Вісник
УСР

Ольга Андріїв

ПРОЩАННЯ ЗІ ЛЬВОВОМ

Був сонячний зимовий день. Я прийшла зі школи й почала робити домашні завдання. В хаті було затишно й тепло, а надворі холодно й хмарно: падав пухнастий сніг. Я поглядала у вікно й любила нашу львівську зимонькою-снігуронькою. Та раптом хатню тишу немилосердно порушив різкий дзвінок. Я схопилась і кинулась до дверей. А відчинивши, — побачила тата. Він був не такий як завжди: виглядав і веселим і стурбованим, а в руці мав якісь папери. Це здивувало мене, бо була ще рання година. Напевне щось трапилось, подумала я, допомагаючи батькові струсити сніг з одежі. Роздягнувшись, тато сів біля столу, розклав якісь папери, і покликав мене до себе.

— Ну, дівчино, радій! — каже.

— Чого? — питаю.

— Готуйся до мандрівки, — відповідає підбадьоруючи.

Після цих слів тайна розкрилася мені. Справа в тому, що наближалися зимові вакації, і ми плянували поїхати в Карпати або в Прибалтику.

— Ми їдемо в Карпати? — запитую.

— Ні, далі.

— У Вільнюс?

— Ні, ще далі.

Тоді я пожартувала.

— Може в Якутію? — питаю, сміючись.

Тато теж засміявся та й знову каже своє „ні”.

— Тоді здаюсь, — кажу й сідаю на канапу.

А тато тим часом розгортає коверту й простягає мені якийсь папір. Дивлюсь на нього й починаю читати. А побачивши австралійський герб, дивлюсь на тата.

— ?!

— Читай, читай далі, — каже батько.

Але мені вже було зрозуміло все. То був дозвіл на в'їзд до Австралії.

Тепер я пригадую тодішнє своє почуття: бентежний страх із жаринками радості. Я тоді якось зняковіла. І подивилась на тата. А тато, як видалось тоді мені, сявав від радості. І та думка, про татову радість, тоді не вмещалась в моїй голові. Це було для мене нереально, все плавало в якомусь тумані. А тим часом прийшла з роботи мама. Ми розповіли їй все. Мама теж сприйняла це якось бентежно. Таким був початок.

Тієї ночі я не спала: думала про далеку незнану мені Австралію. Що я знаю про неї? — думала собі.

І потішала себе, що знаю багато, бо розділ з географії „Австралія”, що в шкільному підручнику, я знала на „п'ять”. Та доповнювала свої знання розповідями, які чула від бабусі, дідуся й тата — вони бували там. І різні думки клубились тоді в моїй голові. Я не спала, але під ранок сон переміг.

Наступного дня життя пішло своєю звичною дорогою. Я не згадувала про це, бо навіть не мала часу — школа, лекції, спорт. Наближалася весна, і я думала вже про екзамени. Та одного дня тато знову прийшов з роботи з якимись паперами. То, як виявилось, були анкети. З того дня й почали слати купи паперів, і незнаєш було, з чого починати. І пішли чорновики, документи, справки, словники, а хата стала канцелярією. А коли вже всі анкети було заповнено й перекладено англійською мовою, стало легше на душі.

У Львові вже господарювала весна. Дні були сонячні, теплі. У школі вже мріяли про літні вакації. Одного дня я зустріла свою подругу, яка вчилася в іншій школі. Ми розмовляли про іспити, що цього року будуть з геометрії, української мови і літератури. Я переживала за геометрію, сама не знаючи чому. Подруга сказала, що в їхній школі багато екзаменів відмінено. Я не повірила, але пізніше перконалася, що це правда. В школі тоді стояв гамір, кожен радів, такого щасливого дня напевне ще не було. Усі були задоволені, крім учителів, що ходили сердиті і дуже багато давали домашніх завдань. Але це для учнів було як сміховинка, бо головне — екзамени відмінено. Це крутилось у кожного в голові: екзамени переполовинили.

Наближалось закінчення шкільного року. Два дні до останнього дзвоника — шкільного свята.

Щоліта один місяць учні відробляли трудову практику: прибирали парки, сквери, або допомагали колгоспникам. Цього року наша кляса мала їхати на місяць у село. У всіх був бадьорий настрій. Кожний укладав пляни на літо. Адже шкільний рік уже за нами. І одноклясники були щасливі. А я, тільки тепер, по-справжньому задумалась над батьківськими словами. В думках вимальовувались затуманені береги Австралії. Сльози набігли мені на очі, і я заплакала. Всі подивились на мене. Це виглядало смішно і цікаво.

— Що трапилось? — спитали мене.

І я пробурмотіла:

— Я не їду з вами.

— Чому? — хором запитали мене друзі.

І я розповіла все. Хтось засміявся, хтось не повірив. Але це були не жарти: я була останній день у школі. Іспит з української мови і літератури я склала на „відмінно”. Ми писали переказ. Це було легко для мене. Мова і література — це найулюбленіші мої предмети. Верталась я додому з своєю найліпшою подругою. Багато раз я оглядалась і дивилася на школу. То була моя найдовша дорога. Ми йшли повільно. Був гарний сонячний день. Це

тільки я пам'ятаю з тієї останньої дороги зі школи додому. Так, я тоді востаннє любувалась своєю школою, своїми товаришами шкільними і всім рідним дорогого мені Львова.

За цей спогад авторка Ольга Андріїв, учениця укр. школи в Ессендоні (Вік.), одержала першу нагороду в 100 доларів на 12-му конкурсі молодечої творчості, який проголосив Літературно-мистецький клуб ім. Василя Симоненка в Мельборні (Австралія).

Колядуємо

ЧИ ДОМА, ДОМА

— жіночий хор —

НАРОДНА КОЛЯДКА
З ОПЕРИ „РІЗДВЯНА НІЧ”
МУЗИКА — М. ЛИСЕНКО

Andante non tanto

ЧИ ДО - МА, ДО - МА БІД - НА - Я ВДО - ВА, СЛА - ВЕН Є - СИ!

poco cresc. СЛА - ВЕН Є - СИ, НАШ МИ - ЛИЙ БО - ЖЕ, НА НЕ - БЕ - СИ!
poco rallent.

poco sostenuto НЕ - МА - Є ДО - МА, ПІШ - ЛА ДО БО - ГА, СЛА - ВЕН Є - СИ!

a tempo cresc. СЛА - ВЕН Є - СИ, НАШ МИ - ЛИЙ БО - ЖЕ НА НЕ - БЕ - СИ.
poco rallent.

ТЕАТРАЛЬНИЙ ДІЯЛОГ БУДЕ ПРОДОВЖУВАТИСЯ

У Київському Молодечому Театрі відбуваються вистави на традиційні теми. Одна з них — „Мойсей” Івана Франка. Чому ж саме обраним твором став „Мойсей” Франка — твір такий багатий своєю вартістю? Провідний поет Кисва Дмитро Павличко і львівський критик Михайло Косів подають, що поема ця виходить понад вузьке пояснення біблійної історії, а подає ту величину алегорію історії всякого народу, що бореться за волю.

Франків „Мойсей” — поема, яка сильно закликає до реформ. Коли мова про майбутність людства, а про українську націю зокрема, Франко наголошує соціальні, національні й екологічні аспекти.

Вистава поеми в театрі висловила це мистецтвом слова, музики й образотворчого мистецтва.

Святослав Максимчук, артист Театру ім. Марії Заньковецької у Львові, який рецитував поему, зумів відкрити суть твору — нічого не приходить даремне людям, треба платити найвищу ціну бо ж і щастя здобувається стражданням.

Інтерпретував Максимчук поему як вислідну Франкового життєвого досвіду, його вкладу для українського народу. Його Мойсей є приклад духового вкладу, служби народові, навіть тоді, коли він заблукається і втратить надію на щастя. Тему сумнівів інсценізував актор як найвищі спроможності

передати вартості людської істоти, як частину людського поступу.

Це був вечір, коли можна було чути витончену українську мову, і не тільки в строфах Івана Франка, але також у козацьких баладах, історичних та народних піснях, як також у музичних додатках до слів поетів клясиків.

Сцена була прикрашена картинами Євгена Безниско, що підкреслювали трагізм Мойсеєвого обличчя, голосіння людей і гнів маси, гострі погляди ворогів, покручені стежки на камінні та самотній постаті пророка.

„Четверта стіна”, що ділила сцену від глядачів помалу зникала. Хвилиночку ми забуваємо високу місію театру комунікуватися з глядачами, де діалог щораз частіше переходить в монолог. Це у виставі віновлює принцип, згідно з яким усе, що відбувається на сцені не пов’язане з акцією, але стається розмовою серця-до-серця сцени з глядачами.

Особливість цього театального вечора в Києві трудно визначити. Соціальна й економічна перебудова мусить починатися з переорганізації людської свідомості. Це саме такі вечори мають на думці.

Подала У.П.

ДЕНЬ ПЛАСТУНА НА „НОВОМУ СОКОЛІ”

Стало вже традицією, що під час пластових таборів другого тижня таборування табори відзначають святочно великою ватрою та показом вмілостей окремих таборів перед своїми батьками та прибулими гостями. Звичайно програма є примінена до клича року, що його для всіх пл. уладів подає Головна Пластова Булава.

Цей рік є роком української мови та 175-річчя з дня народження Пророка України Тараса Шевченка. Підготовка до такого святкування проходить інтенсивніше, у піднесеному настрої, з більшою наснагою та гордістю.

Команду Дня пластуна творили: ст. пл. Мирон Депутат — комендант, ст. пл. Олеся Войчак — заступник, ст. пл. Лариса Бендюк — писар, ст. пл. Ігор Баб'юк — імпрезовий.

Коротку і гарно проведену програму започаткував запаленням вічного вогню смолоскипом, що його передав новоприбулий юнак з України у пл. однострою Андрій Зарівний чотирьом комендантам та референтові таборів пл. сен. Ярославові Пришлякові. Загорілася великим полум'ям ватра при хвилиній мовчанці та співі пластового гимну.

Знаменито виголошені деклямації перепліталися співом пл. настроєвих пісень окремих таборів, а коротке слово про пекучу проблему плекання української мови виголосив Братчик Славко.

Друга весела частина під проводом пластунів братів М. і О. Депутатів пройшла також гарно.

В неділю, 23-го липня, о год. 11-ій рано, дефілядою започатковано виступ окремих таборів з мистецькими точками програми. Сотні прибулих глядачів, головно батьки пл. молоді, які прийшли відвідати своїх пластових потіх аж з далекої Каліфорнії, Денверу, Вашингтону, справді насолоджувалися по-мистецьки переданими вмілостями. Усім таборам належить признання, а подяку прийняв від глядачів грімкими оплесками Ярослав Ткачук з дружиною Олею, за мистецьку композицію „Зрізаного дерева у чарівних горах Карпатах”, яку виконав табір новаків, символізуючи наших гуцуликів. У дозволенних командою годинах дозвілля, батьки й гості оглядали пл. табори.

За „Новим Соколом” проминає ще один рік виховної пластової праці, хоч вона нелегка і вимагає великої посвяти, зате дуже хосенна, бо протягом

Табір юначок на „Новому Соколі” 1989 р. Комендантка ст. пл. Олеся Войчак

трьох тижнів засіваються молоді серця й душі добром, правдою, приязню і любов'ю до рідного, до землі-батьківщини, до народу — України.

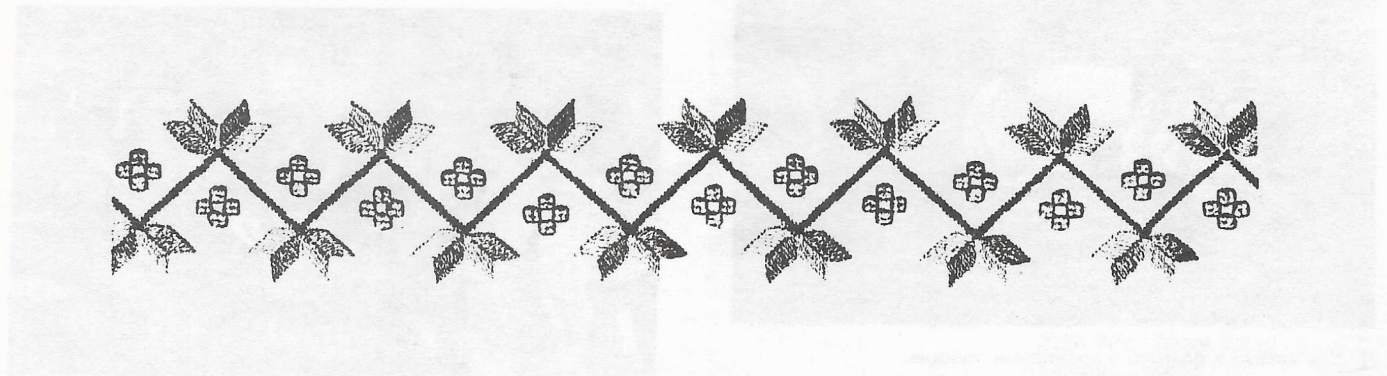
Ми вдячні і щиро дякуємо усім добрим людям, які прийшли з поміччю своїх працюючих рук, доброю радою перед і в часі ведення пл. таборів. Особливу подяку передаємо на руки станичній Ст.

Кетринс, Канада, подр. Олі Ткачук та баффалівському Пластприятюві за посвяту часу та матеріальну підтримку. Наш „Новий Сокіл” дякує усім комендантам та булавам за добру працю та взірцеву пл. дисципліну, а батькам пл. молоді та дітей — за велике довір'я.

Пл. сен. Ярослав Пришляк

Табір юнаків на „Новому Соколі” 1989 р. п.н. „Нехай ворог гине”
Комендант: ст. пл. Андрій Дмитріюк

Цьогорічний табір, який відбувся від 28-го липня до 13-го серпня на Гохлянді'Кенінгсдорфі біля Мюнхену, був посвячений Тарасові Шевченкові з нагоди 175-річчя його народження. Перший тиждень учасники табору перевели вивчаючи вірші і пісні Тараса Шевченка які увійшли в програму сценки для святочної ватри, яка відбулася 4-го серпня. На цю ватру загостив Левко Лук'яненко, колишній політичний в'язень і голова Української Гельсінської Спілки з України. Левко Лук'яненко приїхав на оселю, щоб вивідати наші табори. Привітали його хлібом і сіллю. Відтак голова КПС Німеччини, пл. сен. Марта М'ялковська сказала про Пласт в Німеччині й працю з українською пластовою молоддю на таборах. Скінчивши вона показала Л. Лук'янкові новацький і юнацький табори. Вечером успішно відбули нашу святочну ватру. Всім гостям дуже вона сподобалася і Л. Лук'яненко був зворушений тим, що ми так шануємо нашу рідну мову та дбаємо про Україну.

Л. Лук'яненко не був самотній важливий гість цього річного табору. Наш табір відвідав другий колишній політичний в'язень Юрій Бадзьо з дружиною і дочкою. Його ми самозрозуміло так само сердечно привітали.

Розуміється ми не цілий час були поважні та мали таку програму, але також багато сміялися і мали „фан". Так на примір ми їздили каяками по Озарі. На жаль кожний з нас міг тільки раз поїхати, бо ми мали лише 6 каяків. Погода не була дуже добра. Коли падав дощ ми знаходили інакші способи щоб забавитися. Наприклад відбулася ватра на тему „казки тисяча і однієї ночі". Інакшого дня всі, новацтво і юнацтво поїхали до Берхтесгадену, містечка в Альпах, 150 км. від місця нашого табору, де колись відбулися пластові лещетарські табори. В Берхтесгадені ми відвідали гріб патрона нашого куреня сл. п. Андрія Гарасевича.

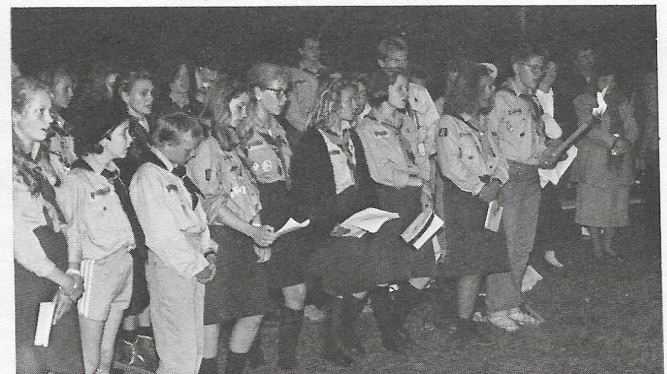
Л. Лук'яненко в розмові з проводами таборів.
Від ліва: ст. пл. Степан Дем'янів, ст. пл. Наталка Панчук-бунчужна, пл. сен. Меланія Заяць — писар, Л. Лук'яненко, ст. пл. Орест М'ялковський — комендант таборів

Святочна ватра: зліва до права пл. уч. Сяня Франкевич, пл. розв. Леся Блащак, пл. уч. Галина Залібська

Юнаки, зліва до права: пл. прих. Р. і Я. Головчук, пл. розв. Ю. Керницький, пл. розв. М. Бержерон, пл. прих. Я. Компта-Заяць, пл. прих. О. Бановець

Святочна ватра в пошану Т. Шевченка. Юнацтво виконує точку з віршами та піснями Кобзаря

A
BA
BA
P14
987

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПРОПАМ'ЯТНУ КНИЖКУ

УВАГА!

Якщо Вам подобається журнал „Юнак”
і хочете його постійно одержувати —
пишіть на адресу:

YUNAK
Plast Publishing, Inc.
2199 Bloor Street West
Toronto, Ontario
Canada M6S 1N2

Міжкрайова Пластова Зустріч 1987

ники вичеслені, громада описана
еся про Зустріч в Канаді в 1987 р.

посилка \$4.50 = \$34.50 кан.

посилка \$2.20 = \$32.20 кан.

посилка \$2.00 = \$28.00 амер.

ПАМ'ЯТНУ КНИГУ ЮМПЗ-1987

ок. Залучую чек в сумі .....
исувати на **Plast - Jubilee Book**)

КАНАДА
Plast - Jubilee Book
2199 Bloor Street West
Toronto, Ontario
Canada M6S 1N2

ЗАМОВЛЯЙТЕ ПРОПАМ'ЯТНУ КНИЖКУ

Ювілейна Міжкрайова Пластова Зустріч 1987

120 сторінок, 250 знімок, учасники вичислені, громада описана
Пригадайте собі або довідайтеся про Зустріч в Канаді в 1987 р.

Ціна - (Кан) \$30.00 кан. + посилка \$4.50 = \$34.50 кан.

(ЗСА) \$30.00 кан. + посилка \$2.20 = \$32.20 кан.

або \$26.00 амер. + посилка \$2.00 = \$28.00 амер.

*Заввага: Книгу можна оглянути у Вашій станиці.

ЗАМОВЛЕННЯ НА ПРОПРОПАМ'ЯТНУ КНИГУ ЮМПЗ-1987

Ім'я і прізвище .....

Адреса (латинкою) .....

.....

Число телефону (.....).....

Замовляю ..... книжок. Залучую чек в сумі .....

(Чеки прошу виписувати на **Plast - Jubilee Book**)

ЗСА
Plast - Jubilee Book
270 Bremen Street
Rochester, NY 14621
U.S.A.

КАНАДА
Plast - Jubilee Book
2199 Bloor Street West
Toronto, Ontario
Canada M6S 1N2

В НІМЕЧЧИНІ 1989 Р.

Левко Лук'яненко відвідує новацький табір. Перша від ліва пл. сен. Марта М'ялковська — голова КПС Німеччини, другий Л. Лук'яненко

Табір юначок, зліва до права: пл. сен. Меланія Заяць-писар, ст. пл. Наталка Панчук — бунчужна а далі пл. розв. М. Зубенко, пл. розв. Н. Бержерон, пл. розв. Р. Зубенко, пл. розв. Х. Величко, пл. уч. М. Борсук, пл. уч. К. Керницька, пл. розв. Л. Блашак, пл. розв. С. Куцан, пл. уч. А. Величко, пл. прих. А. Блашак

Левко Лук'яненко запалює святочну ватру

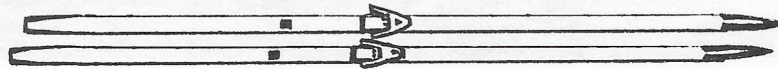
Цього року ми знову мали таборіві змагання, до яких ми були поділені на чотири групи. Ці змагання склалися із „Змагу до висот” (2х), зі спортивних змагів (2х) і теренової гри. „Змаг до висот” це є „квіз” з питаннями із тем які були порушені на гутірках. Спортивні змагання були різні. В перших ми грали відбиванку й „два вогні” а в других наша булава видумала добрі й смішні спортивні завдання, як наприклад нести яблуко на ложці через лавки, або заповнити горнятко з водою, беручи до помочі ложку. Теренова гра не вдалася дуже але задовго її тут цілу описувати. Хочу однак сказати, що моя група виграла.

Табір і цим разом був чудовий і ми мали багато з нього приємности. Тому тут звертаюся до всіх: Приїзджайте на наш табір наступного року. Справді варта раз це пережити!

Скоб!

пл. розв. Рома Зубенко
2-гий Курінь УПЮ ім. Андрія Гарасевича
в Німеччині

НОРДІЙСЬКЕ ЛЕЩЕТАРСТВО

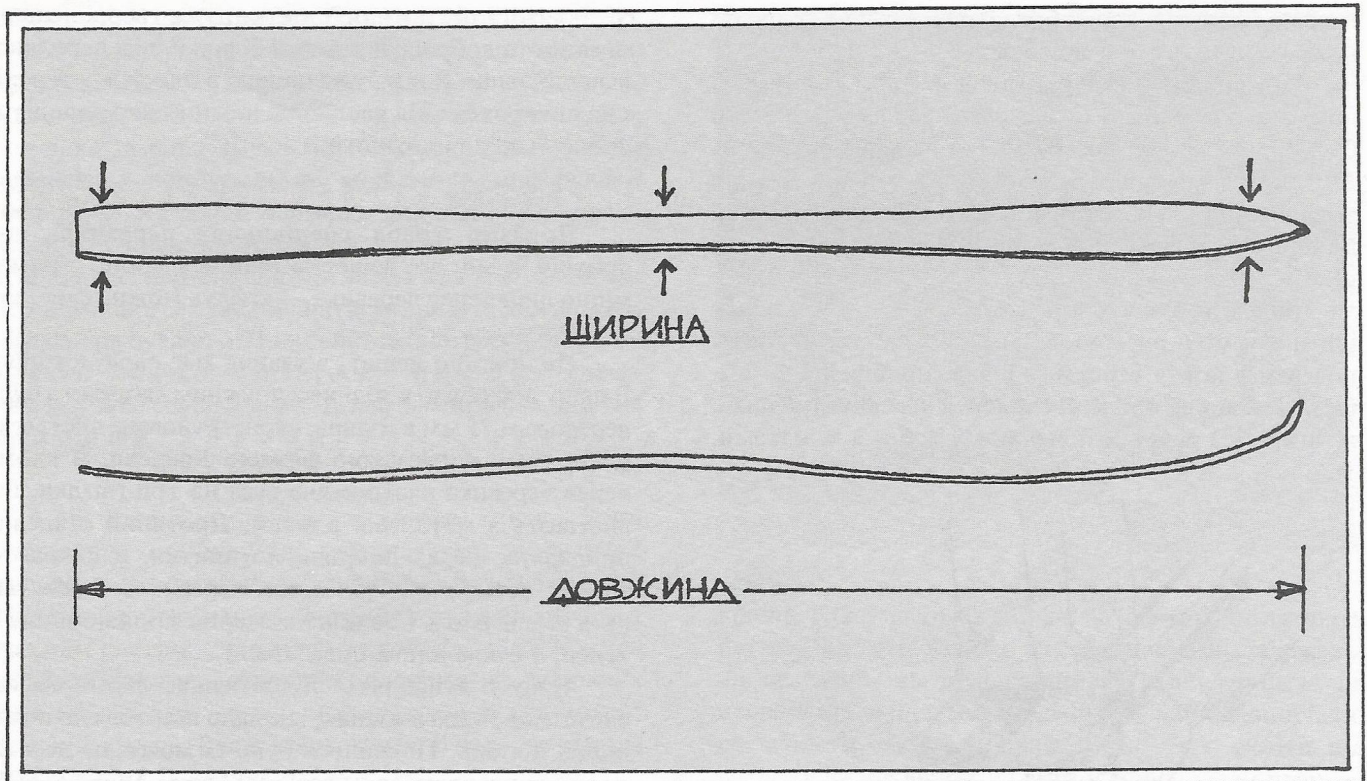
ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ ВИРЯД

Тут мова піде про лещетарське спорядження для тих, які щойно задумують їхати на лещетах та для тих, що хоч уже їдуть, але не збираються ні мандрувати в високогірському терені чи в глибоких снігах, ні брати участь у лещетарських змаганнях. Виряд до цих видів їзди, їзди на вищому рівні, трохи інакший. Наприклад, лещета до гірського мандрування часто — з металевими краями. Шириною вони 60 міліметрів, у той час, коли лещета до змагань усього 44 міліметри завширшки.

Для звичайної їзди, яку — дещо умовно — поділяють на легке мандрування (light touring) і мандрування (touring), уживають лещет — у першому випадку — шириною від 46 до 52 мм, а в другому — від 52 мм до 60 мм. Ця ширина лещет — це вимір на найвужчому місці, під черевиком, але важливий є теж вимір на найширшому місці, тобто ширина лопаті, та ширина ззаду („хвоста”), де вимір середній. Отже ширину лещет повністю окреслюємо трьома вимірами, наприклад: 56-49-52. Різниця між шириною лопаті і виміром на найвужчому місці повинна бути від 5 до 8 міліметрів.

Це звуження посередині дає лещеті кривину, бажану на плях і необхідну для телемарку. Коли підчас з'їзду з горба перенести тягар тіла на одну лещету та її дещо нахилити, вона „сама” буде повертати.

Колись усі лещета мали таку кривину. Тепер, на жаль, дуже багато лещет — на щастя не всі — мають таку саму ширину вздовж лещети, наприклад; 48-48-48. То правда, що ними трохи легше долати опір снігу — що важливе для змагунів — але підозріваємо, що появилися вони для загального вжитку з іншої причини: дешевше виробляти лещета з паралельними краями, ніж із кривиною. Мимоходом треба згадати, що є лещета, де лопать вужча від решти лещети, наприклад: 40-44-44; зверху вони виглядають як спис. Уживають їх змагуни, щоб ще більше зменшити опір снігу. Для пересічного лещетаря вони не годяться. Легше втримувати рівновагу на ширших лещетах, зі широкою лопаттю. Вибір ширини — це особиста справа.

Ширина рідко надрукована на лещетах, її треба міряти самому. Зате довжина, в сантиметрах, усе викарбована на стінці лещети поруч серійного числа. Довжина буває: 180, 190, 195, 200, 205, 210, 215 і 220 см. Коли простягнути руку вгору, вершок лещети повинен сягати до зап'ястка. Лещета можуть бути трохи коротші, не повинні бути довші.

Вибравши ширину і довжину, далі перевіряємо лещета: Найперше кладемо їх сподами до купи і, стискаючи посередині, дивимося, чи була лопаті не розгортаються (виглядають вони як хвіст у кита). Як розгортаються, шукаємо інших. Далі, притягаємо лопать до себе. Вона повинна згинатися, але не занадто; щобільше вона гнучка, то менше стійкі лещета. Потім крутимо вершок то наліво, то направо. Він повинен лиш трохи подаватися. Врешті кладемо лещету кінцем на підлогу, під кутом, і натискаємо на кінець. Кінець повинен ледве нагинатися.

Лещета, які — між іншими — здебільша імпортують, головно з Норвегії, Фінляндії й Австрії, до недавна виробляли з дерева. Дерев'яні лещета можна ще далі надібати, та більшість лещет тепер із синтетичних матеріалів, хоч часто середина в них — з дерева. Лещета зі скляних волокон (fibre glass) — легші і міцніші від дерев'яних, а вироблені з вуглецевих волокон (carbon fibre) — міцні, дуже легкі й дуже дорогі. Спід лещет — теж зі синтетичного

матеріалу, найчастіше з поліетилену (polyethylene), в скороченні: Р — tex.

Є лещета, що мають спід посередині з вирізьбленими симетричними візерунками в формі риб'ячої луски, або іншої форми. Коли така поверхня дотикається снігу, вона сповільнює лещета. Ці лещета найбільше придатні при температурі 0°C (32°), на мокрому снігу та тоді, коли сніг то тане, то замерзає. Нижче 0°C , на м'якому снігу, коли найкраще їхати, вони — повільні. Цей тип лещет на деякому снігу витворює через тертя характеристичний звук, чи шум, сильніший або слабший — у залежності від форми візерунку. Дехто не зважає на цю ваду, бо такі лещета не треба воскувати.

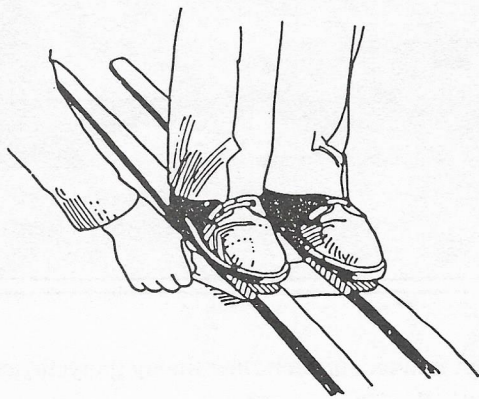
Лещета з гладким сподом швидкі, ними краще їхати, нема шуму, але їх треба воскувати. Заки купувати лещета, треба собі ясно усвідомити, що лещета воскуємо не раз на початку сезону — як то можна собі гадати — а перед кожною їздою.

Коли покладемо лещету на рівну поверхню і поглянемо збоку, завважимо, що вона вигнана в дугу. Цей вигин є еластичний, бо коли станемо на середину лещети, вона подасться, а як її відпустимо, вона знову повернеться в дугу. Отак під час їзди: як перенесемо тягар на одну лещету, а потім нагло її відтяжимо, вона знов повертається в дугу, а при тому штовхає ногу догори й допереду та тим сприяє рухові

вперед. Лещета повинні бути без металевих країв, бо вони руйнують їхню пружність.

Пружна дуга не однакова в усіх лещетах, і повинна бути дібрана до ваги лещетаря. Перевіряємо її калібром, або безпосередньо — вживаючи паперу. Купувати лещета ідемо не самі, а з товаришем, чи товаришкою. Ця друга особа повинна важити приблизно десять кілограмів (22 фунти) менше від нас.

Виважуємо на тупому лезі середину обох лещет і позначаємо її рискою. Кладемо їх на тверду, рівну поверхню поруч себе, на віддалі приблизно 23 см. (9"). Стаємо на обі лещети, перед черевика на рисці, а тягар тіла рівно розділений між обома лещетами.

Особа, що з нами, кладе під лещету пасочок тонкого паперу шириною 10 см (4") і посуває його то дозад, то допереду. Папір повинен вільно рухатися до каблук або трохи поза каблук, а спереду — виразно поза черевиком. Перевіряємо отак обі лещети.

Тоді переносимо весь тягар тіла на одну лещету. Якщо папір можна далі свobodно совати під лещетою, ці лещета для нас затверді. Якщо папір ще можна витягнути, але дуже тяжко, ці лещета придатні для пересічного лещетаря. Якщо ж паперу ніяк не можна витягнути з-під лещети, тоді на неї стає особа, що з нами, весь тягар її тіла на тій лещеті. Якщо тепер папір можна легко совати під лещетою, то ці лещета, хоч і м'якші, все таки придатні, може для трохи фізично слабшого лещетаря. Якщо ж навіть з легшою особою на лещеті паперу ще далі не можна витягнути, ці лещета — зам'які.

Добрі крамниці мають спеціальну, тверду і рівеньку поверхню для цієї перевірки. Слід виразно підкреслити, що пружна дуга це — найголовніша прикмета лещет і найважливіший критерій при їх виборі. Дуже м'які лещета-слухняні у виїзді на гору. На рівному терені — вони повільні і вимагають багато енергії, а під час з'їзду лещетар відчуває кожну

грудку снігу під ногою. Знов же дуже тверді лещета вимагають доброї рівноваги й більшої, ніж пересічної фізичної сили. Вони дуже швидкі в плоскому терені, а на поворотах і під час з'їзду ними тяжко володіти. Вони — не для кожного.

* * *

До їзди треба спеціальних черевиків, які прикріплюємо до лещет в'язанням. Воно тримає міцно лиш перед черевика — каблук можна свobodно підносити.

Подібно до лещет, в'язання має свою історію. В нашу добу було в'язання з пружним каблем та було передовсім 75 мм в'язання, сконструйоване шістьдесят років тому норвезькою фірмою Rotefella. В ньому перед черевика настромлюється на три гвіздки, що вистають з металевої плитки. Дротяний сталевий придавлює перед підшви до плитки, а її краї — зігнені догори — тримають черевик з боків. Це просте задумом і надійне в'язання продають ще й тепер, та появилися нові, кращі.

Тому п'ятнадцять літ німецька фірма Adidas випустила 38 мм в'язання, і це дало поштовх до появи інших в'язань. Появилася було їх може аж десять, але на нашу увагу заслуговують, крім Adidas S D S, ще двоє: норвезьке Rotafella N N N і французьке Salomon Profil-Classic.

Механізм у цих трьох в'язаннях дещо складніший ніж у 75 мм, але над ним вони мають дві переваги. Перша: як підносимо каблук догори, перед підшви не мусить згинатися, як у 75 мм в'язанні, бо згин відбувається всередині механізму. А друга перевага — це бокова стійкість черевика, важлива на з'їздах і поворотах; у них вона — дуже велика, якщо не досконала. Цього не можна сказати про 75 мм в'язання.

До в'язання належить тонка плитка під каблук. В'язання можна примонтовувати самому (якщо є відповідне знаряддя), або це роблять у крамниці, де їх купуємо. Будучи різними, ці три нові в'язання потребують різних черевиків: черевики, що підходять до однієї системи, непридатні до жодної іншої. Тому в'язання і черевики завжди купуємо разом.

* * *

Мабуть наперед оглядаємо черевики, чи вони теплі, бо — на жаль — не все до добрих в'язань можна знайти добрі черевики. Вони повинні бути шкіряні, середнього профілю, тобто ні занизькі, ні зависокі. Ідучи купувати, беремо зі собою дві пари шкарпеток: грубші, вовняні і тонші — наприклад із синтетичного матеріалу поліпропилен, або теж вовняні. Якщо сподобані черевики виглядають не дуже теплі, беремо зі собою ще й повстану підкладку.

Ходимо по місті — може від крамниці до крамниці, щоб набрякли ноги (рано ноги менші

об'ємом). У своїх шкарпетках і з підкладкою — як треба — натягаємо черевки. Заки їх зашнурувати, протискаємо два пальці між п'ятою і зап'ятком. Якщо на пальці нема місця (приблизно 1/2"), черевки-замалі. Шукаємо більших. Зашнуруємо черевки і пробуємо, чи можемо в них рухати пальцями. Якщо ні, черевки завузькі. Підшва в черевках повинна трохи згинатися. Пробуємо, чи згинається і перевіряємо, чи часом при тому підшва не заломлюється так, що натискає на великий палець. Часами це бувало в 75 мм системі, де перед підшви мусить значно згинатися. Черевки треба намащувати спеціальною маззю зі сіліконом, щоб не промокали.

* * *

До спорядження належать ще кийки. Вони бувають з бамбуку (ці найдешевші), зі скляних волокон; ці останні — найлегші й найдорожчі. Надолині кийки мають гострий металевий кінчик, а над ним плетінку, яка стримує кийок у снігу. Колись це була кругла, справжня плетінка зі шкіряних ремінців. Тепер вона з плястикової маси, різної форми й краски. Буває і біла, хоч інші кольори більше побажані на білому снігу.

Горішній кінець кийка — це ручка зі шкіряним або найлоновим пасочком. Що ширший пасок, то

краще. Кінці пасочків зібрані разом так, що творять петлю. Від того, як вони на себе накладені, залежить, чи це лівий, чи правий кийок. Коли станемо на твердій підлозі і простягнемо руку набік рівнобіжно до підлоги, кийок повинен дуже туго сидіти під пахвою. Може він бути і 5 см довший, але не повинен бути коротший.

Д.Ш.

З ЖИТТЯ ГУРТКА „ЗМІЙКИ”

Скінчилась теренова гра і наш гурток „Змійки” задоволено вертався до свого шатра, знаючи що всі завдання ми виконали якнайкраще. Інші гуртки ще не вернулись, то ж ми рішили використати вільний час і оглянути виставку пл. праць, яку влаштовано в червоному будинку, що на оселі. Виставка була поділена за гуртками і станицями. В нашому відділі переважали дрібні вишивки: мініатюрні вишивані альбомчики величини мізинного пальця, заставки до книжок, рушнички та інші. Хлопці виставили всілякі ручні дерев'яні речі, гарний модель пл. табору в мініатюрі і дуже старанно ведені гурткові та курінні діловодства.

Відділ сусідньої станиці не дуже відрізнявся від нашого. Та ось в кутку стола я завважую скромну книгу з написом „ХРОНІКА КОБР”. Книга в твердій оправі, принищена мабуть частим подорожуванням в пластовім наплечнику. Перші сторінки хроніки списані ще на-пів дитячим письмом — це опис сходин, на яких засновано гурток, вибрано назву та гурткову команду.

— Ірко, — ходи далі... — тягнуть мене товаришки. Але я взяла хроніку і відсунулась в тінь дерев. Сонце вже сідало за гори, а я перегортала сторінку за сторінкою, не бачучи нікого навкруги. Це

ж була хроніка тих „Кобр”, до яких колись належала моя мама — ще в Німеччині. Як часто мама розповідала мені про цей гурток і його цікаве, дружнє життя. Члени Гуртка роз'їхались по цілому світі, а ось хтось зі сеніорок привіз їхню хроніку на Свято Весни, на виставку.

Хроніка була чудесна. Кожна її сторінка розказувала про цікаве пластування „Кобр”. Багато рисунків, знімок, листівок, засушених квітів, програмок... Ось розчавлена альпійська квітка, приліплена до пожовтілої картки, а під нею пісня зложена про зв'язкову на одній з прогульок Альпами... А ось Данка описує свою першу нічну стійку. Під тим Оля дописує свої веселі завваги про Данку і що сталося на цій першій стійці.. Далі приліплені дві заболочені картки зі семафоровим шифром, який „Кобри” на тереновій грі у Ваєрн не могли прочитати. І описано, як ті листи були заховані в качані від капусти і „Кобри” ніяк не могли його знайти, аж добрий Хрестоносець їм підповів...

А ось перша „Кобра” стає новацькою сестричкою і описує перші сходини з новачками. Долучує навіть текст пісні, яку новачки заспівали на її привітання.

Кілька сторінок книги займають листівки з

цікавими привітаними, деякі морзеткою, від пластунів з різних пластових таборів та стріч... Бачу знімки мами в гурті її приятельок — в домівці, в горах, в Міттенвальді на Святі Весни. Чула я, чула про те Ювілейне Свято Весни в Міттенвальді. Там познайомились мій тато з мамою!

Мушу скорше переглядати сторінки, бо вже іде підготовка до вечері і ватри. Дивлюсь на останні сторінки хроніки, а там кожна з „Кобр” пише свій найкращий спомин з юнацького пластування. Одна пише вже з Австралії, друга з Канади.

Кладу хроніку „Кобр” на місце. З нашого столика беру хроніку „Змійок”. Вона майже пуста, кілька знімків. А в хроніці „Кобр” ціла картина юнацтва, повних 6 років, які такі важливі в житті людини, які такі багаті на враження.

Їдемо вже додому в розспіваному автобусі. Не можу дочекатись кінця подорожі. Бо зараз завтра сідаю до нашої хроніки. І викликаю всіх вас курінних і гурткових хронікарів до змагань за найкращу хроніку.

Л.Ю.

Що читати

„ДАЛЕКІ МАНДРИ” — написав Данко Вітер

Підчас літніх вакацій я мала нагоду прочитати цю цікаву книжку, яка вийшла в Торонті ще 1973 року. „Далекі Мандри”, назва книжки і доля мільйонів невинних людей, які під впливом страшного ворожого терору мусіли шукати нове життя. Дія починається в Лукянівській тюрмі Києва 1946 року.

Дуже часто ми не здаємо собі справи з тих страшних переживань наших родичів, бабців і дідів, які вони пережили в ті часи браку людської совісті. Слухаючи їхні оповідання втечі з рідного краю просто не можна повірити яке лихо наш нарід пережив підчас війни.

Повість для молоді Данка Вітра це очевидні історії, які описують бажання людини жити і стреміти до волі. Автор затримується в більшості при молодих людях, такого віку як ми, і зображує їхню швидкість в рішеннях та велику надію, що колись повернуться до рідних місцевостей.

Я не думаю, що ми, українська молодь на чужині, можемо увянути собі розлуку з родичами, життя серед чужих людей, але герої цієї повісти всі ці небезпеки пережили.

У п'яту сумну річницю відходу на
ВІЧНУ ВАТРУ

Дорогого Мужа, Батька і Дідуня
св. п. пл. сен. **ВОЛОДИМИРА КНИША**
Члена Куреня УПС „Характерники” зложила на
Пресфонд „Юнака” 50 дол.

Дружина пл. сен. Поля Книш

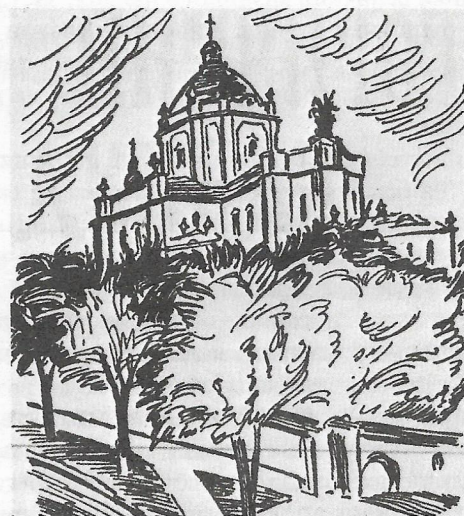
Автор, у своїм вступнім слові, просить молодих читачів проаналізувати повість і десь у пресі написати свою думку. Мені ця книжка дуже подобалась. Цю повість варта прочитати не лише як шкільну лектуру, але з власної ініціативи, для особистого задоволення.

Ми щасливі, що в нашому житті ми не зазнали голоду, самоти, небезпеки, так як це пережили наші родини, які були вигнані зі своїх рідних місцевостей і можуть нам розказати багато пережитого з тих часів.

Автор в повісти подає багато прикладів шляхотности людського характеру — любов до рідного краю, стреміння до волі, дружба, витривалість в тяжких умовах.

пл. вірл. Галя Кузишин

Від Редакції: Під псевдом Данко Вітер ховалася наша пластова подруга Марійка Мариняк, що жила в Монреалі і належала до куреня УПС „Ті, що греблі рвуть”. Померла перед кількома роками.

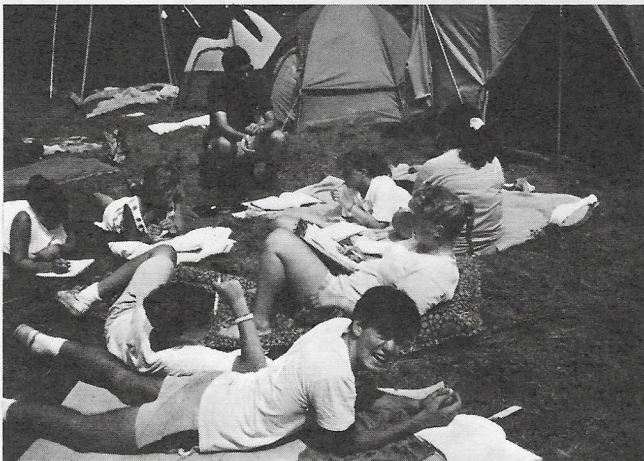
ВИШКІЛ ЮНАЦЬКИХ ВИХОВНИКІВ

„П'ятдесят відсотків дощу — сто відсотків усмішків”

Рік — річно буваю на Вишколах Новацьких Виховників, які у двотижневому часі, учасники проходять теоретичну та практичну підготовку з програми пл. новацького виховання, щоби в майбутньому, стати нов. впорядником, нов. братчиком — сестричкою.

Вже понад 25 років своєю участю, залюбки виконую це пластове завдання, й справді, — люблю бувати у гурті „старших думаючих дітей”, які у юних поривах чару пластування, в захопленні, серйозно слухають, переживають, журяться й радіють ще не осягненим бажанням, і неначе губка втягаючи воду, наповняють свій молоденький світ, своє серце й душу — бажанням, бути помічним у праці нов. виховання, — тоді, коли їм подавати це знання у приступній ясно зрозумілій формі.

Я твердо заступаю думку й погляд — що крім потрібних й корисних дисциплін виховної новацької програми, в якій легко навчитися зробити дитячу іграшку, навчитися нов. пісень, гор і забав, куди важнішим а то рішальним є виробити в учасників вишколу, — міцне й непохитне та переконливе почуття пл. обов'язку та відповідальності, виробити потребу, стати дійсним зі знанням та життєвим приміром пластуна — пластовим виховником, а також, — налити і то по береги серця й душі — любов'ю, до укр. дитини, до всего що рідне. Без щирою любови, без знання, без національної гордості, без посв'яти часу а то матеріального, без особистого ствердження — Я ХОЧУ, Я ЗНАЮ, Я БУДУ! — ніколи-ніколи і ніхто, — не може бути добрим пластовим виховником. І саме у цьому перконанні, у цій праці, я бачу — мету, ціль, яка дає і даватиме плоди майбутнього розвитку пластової організації.

Засвітило сонечко! Учасники слухають гутірки коменданта ст. пл. Б. Білаша а при цьому сушать речі

Хоч цього літа, я пластував безпереривно шостий тиждень, на прохання Крайового Реф. Юнацького Вишколу, а разом коменданта, ст. пл. Борислава Білаша, я прийняв участь у вишколі, виголошуючи ці виховні дисципліни які вважаю підставовими й основними в системі гурткового самовиховання знаючи, що й в цьому другому важливому пл. уладі, ряд неподоланих вих. проблем.

На вишколі, можна навчитися збудувати браму в таборі, в станиці, надавати гучні накази, навчитися майстерно урудувати шнурами, можна мати на грудях багато пл. відзнак, однак в середині в душі, можна бути духово вбогим. Випустник „пл. школи” повинен мати серйозну готівність сповнення пл. обов'язку. Коли пл. присяга, закон, стають байдужими, коли бракує глибшого знання пл. ідеї світогляду і коли, бракує прикмет характеру й гарту сильної волі, — відбуття будьякого вишколу дає тільки дешеvu вивіску з дешевою ціною його значення.

Гостя з України Ірина Чабан із учасниками юнацького вишколу в Гантері

В п'ятницю, 11-го серпня ц.р. рано, мій „коник — Плимут” змагався без перешкод у скорості й часі по широкому „трав'ї” в напрямі призначеного місця школи булавних (ШБ) в Гантері. Мої супутники — Олесь та Юрій засипували мене безліччю питаннями, любовалися чудовими гірськими краєвидами, аж врешті — поснули. Перед нами, глибше й глибше зарисовувались зелені шпилі гір, почерез яких переганялись тяжкі сірі хмари.

Ось, — вузький місток, на ліво, така сама пільна доріжка, а під височезними смереками, з ramen яких цюркотом спливала вода, радісним голосом хоч в обмоклій шинелі, привітав нас Мирон — бунчужний вишколу. Так! вже приїхали друже комендант, надав

депешу у чорну машинку „Вокі-Токі” — бунчужний. Приїхав Братчик Славко, та двох юнаків. Гарно! дякую! відповіла голосом коменданта „мудра” машинка. Нехай беруть свої наплечники та по визначеній трасі, прибувають на місце табору — кінець депеші! закінчив Борислав — комендант.

Юрій та Олесь натягаючи свої обладовані наплечники на плечі, у першому кроці затратили рівновагу, щось забурмотіли, й рушили нерівною ходою угору крученим звором по через каміння, та скоро зникнули у даліні з моїх очей.

Я,.. обвішений через шию клунками зпереду, на плечах об’ємиста торба, в руках валіза, по дебрах... уважно,.. верблюдиним кроком, проходив усі перешкоди, — та все в думках, мріяв про кінець цього маршру.

Але, — хоча на моєму чубі роки пройденого життя, яке позначилось на моєму чолі глибокими борознами, хвала Богу, мені й тепер тільки „тридцять дев’ять” в марші нагору, я не здавався, та не посоромив чести витривалості, колись доброго імені, пластуна старого краю!

Перед нами відкрилась у р’ясному дощі й мряці, понурою ясністю, невелика поляна, уся у височезних

травах-бур’янах, у кущах колючої ожини. При вході, стискаючи лівицю, милою усмішкою — привітав комендант — Борислав.

Просуваючись вузькою на одну стопу стежкою, якою з обох боків не мов „хрестили кропилом” похилені від дощу бур’яни, ми знайшлися на призначеному місці. „Ось, тут Братчику — місце на ваше шатро”, заговорив голосом наказу Мирон. Потрібно тільки лягти на траву, кілька разів покачатися, і шатро готове.

Щож, — так мусить бути, — в дусі гадаю собі. На дощ, нема порятунку, але, на цей бур’ян, маю замашистий ціпок, яким в митті немов косою висік, залишаючи тільки недобиті високі стовбури.

По короткій церемонії відкриття, яке відбулося у пл. одностроях, усі як один учасники і булава поділившись на групи, приступили до впорядкування перших конечних потреб табору. Одні, далеко у лісі копали яму на лятрину, інші, — заготовляли мокре дерево на ватру, ще інші, кам’яними плитками з річки, промощували стежку біля кухонного шатра, з якого „ринвами” протікала вода.

У пізному сумерку, притулені мов курчата біля вкочки, вогника — димаря, на стоячки споживали

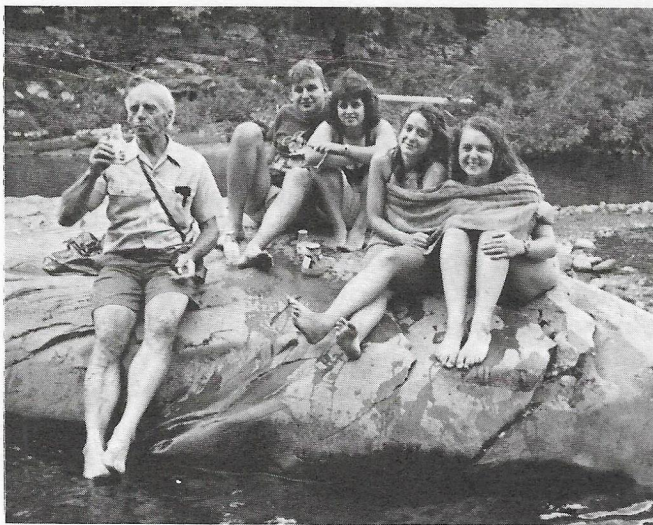

Учасники і провід Вишколу Юнацьких Виховників, 1989 р.

вечерю, а згодом — гуторили й довго-довго співали пісень. Ми відчули лагідне відпруження, — почувались щасливими, забуваючи чорну нічку, яка зависла над нами за дощ, який граючи не мов на барабанах, силою, вдаряв по листях дерев замороженого лісу.

Повних чотири дні та ночі, без вигляду на кращу погоду, праця на вишколі не зупинялась. По вислуханих гутірках з дискусіями, з виконаними завданнями, кожний віддавався фізичній праці, а все... разом у гурті, дружньо усміхнені, повні невимушеного природнього дотепу. А які ж завзяті були ці наші милі учасниці, — юначки!? — Вони — різали пилою, рубали сокирою дерево, виготовляли з патикув але як штудерно по мистецьки перев'язані шнурами, — столи до кухні, лавки, довкруги нашого улюбленого вогника, який при догляді багаття ніколи не згасав. Ці справжні очайдушки, не жаліли своїх ніжних рук та плеканих пальців які у праці в болоті поницились, не звертали особливої уваги на обмокле волосся й свою зачіску, на порізані до крові колчучими бур'янами — ноги.

„Братчик Славко” обідає з учасниками ВЮВ на камені гірської річки. Від ліва пл. сен. Я. Пришляк, ст. пл. Мирон Депутата, ст. пл. Софійка Климкович, пл. розв. Ярина Ференцевич, пл. розв. Ліда Гной

І я, нераз і не двічі з подивом запитував — „Христю! Яринка... Ліда... Софійка!.. що з Вами робиться??... А вони, відповідають — цеж наш табір! ми його любимо!... Коли в дощевий, облизлий ранок, добра, зажурена мати з'явилась при вході до табору, щоб доні підкинути „гумаки”, і так по тихо — тихенько, щоб ніхто не почув запропонувала доні поворот домів,... доня, — промовила — „Мамо! вигод тут немає, але тут, є справжня в природі пл. любов, є праця”. І ця сама доня по кількох днях табору, щоб розрадити маму, телефоном проговорила — „...Якщо колись, матиму свої власні

діти, Мамо! вони... мусять пройти його, для життя у нашій дійсності, він конечно потрібний!...”

На вид цього баченого і пережитого, як щеміло серце... як дуже радісно відзивалась душа не висловленими думками — „Я люблю Вас мої молоденькі пластові друзі! Бачу, як у цій твердій пл. „школі” зростає сила, зростає майбутність — новий люд на потребу, якого жде Пласт, а з ним наш нарід — Україна”...

Ранній звіт комендантові ВЮВ

Ми учасники вишколу, складаємо сердечну подяку, усім Добродіям з побажаннями кріпкого здоров'я панству Куликам — за дарунок чудової гори — нашого замку. Пл. сен. Наталці Соневицькій за гостинність у гражді, музей та знаменитий концерт маистра Гринкова. У гражді, ми мали особливу приємність запізнати дорогу гостю з України п. І. Чабан, яка рідними словами, зворушила наші серця. Люблю вас мої дорогі й любі пластуни — говорила гостя, зате, — що ви тут на чужині не розгубились, люблю, — за мову рідну, якою ви спілкуєтесь. Вживайте її! Любіть, її! Помагайте Україні усім чим можете, вона цього потребує, і на це заслуговує.”

Окрему щирю подяку висловлюємо п. Олі Кобзар, власниці „Ксені”, — вона нас притулила, висушила і погостила.

Вірю, що комендант вишколу з його членами булави, у підсумках проведеної праці, ствердили позитиви, і тим певно відчули велике моральне задоволення із взірцево проведеного вишколу. Ст. пл. Борислав, курінний старшо-пластунського куреня ім. Тисовських — „Дрот” маючи особливий організаційний хист, який проявив уже на цьогорічному „Святі Весни” був душею на вишколі як комендант і заблестів усіми гарними прикметами справжнього юнацького виховника — провідника.

Одного вечора по молитві, коли слідували подяки за добре виконане діло учасниками, та коли

Командант ВЮВ ст. пл. Б. Білаш gratулює учасникам за
взірцевий вишкіл

прийшла черга на мою подяку, я вголос, промовив. „Дякую Тобі Боже, за те, що не живу споминами минулого, сидячи у вигідному фотелі,.. і не клеветчу наріканнями, на всіх і вся, — мовляв, діти не добрі, молодь — погана, і Пласт не той що був колись у рідному краю,.. на громаду й церкву.

Дякую!.. що дав мені силу й охоту праці бути тут, щоб разом й спільно у пл. гурті, активно служити знанням та приміром, тим чудовим дітям та пл. молоді, тим, — які цієї помочі так дуже потребують!”

Братчик Славко
Гантер, 1989 р.

А. Вовк

ЗБАГАЧУЙМО СВОЮ МОВУ!

СЛОВА, ЯКІ ВАРТО ЗНАТИ І ВЖИВАТИ

КОЖНА людина, що хоче поліпшити своє знання якоїсь мови, мусить постійно засвоювати собі нові слова й вислови цієї мови. Вивчивши їх, ці нові надбання слід закріпити вживаючи їх, де лиш можна, в розмові, серед друзів, в листуванні.

Українська мова багата на слова. Найбільший наш словник, подібний до американського словника Вебстера, має 134 тисячі слів. Він, однак далеко не повний, бо не включає, наприклад, багатьох наукових і технічних слів, що є у словнику Вебстера.

При вивчанні нових слів важливо пам'ятати, що для одного предмету чи поняття у нас може бути кілька різних назв. Для таких однозначних слів мовознавці мають різні назви. Ми вживатимемо назви СІНОНІМИ (точніше — безумовні). Приклади синонімів: БІЛКА і ВИВІРКА, ДЕСЯТИЛІТТЯ і ДЕСЯТИРІЧЧЯ, ДЕСЯТКОВИЙ і ДЕЦИМАЛЬНИЙ. Часто один синонім вживають на центрально-східних землях України, другий — на західних її землях. Хоч кожний з нас привик до того синоніму, який чув вдома чи в родині, ми все таки повинні знати, тобто розуміти, синоніми поширені в інших частинах батьківщини, принаймні ті, що уважаються літературними. Таким чином ми будемо могли добре розуміти усіх освічених українців, а також читати і розуміти газети, журнали і книжки з цілої України.

Очевидно, ми не мусимо всіх синонімів вживати. Це стосується, особливо, синонімів, які непотрібно занесені в нашу мову з мов наших найближчих сусідів — росіян і поляків. Неоправдані запозичення з цих державних, а через те сильних, мов засмічують нашу рідну, а у випадку російської, ще й допомагають режимові нашу мову русифікувати, уподібнювати до „загальнозрозумілої” тобто російської.

Починаючи від цього числа журналу, з нагоди РОКУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ міститимемо списки вибраних слів нашої мови, які кожна освічена людина повинна знати й вживати. У тих списках напевно знайдеш слова, які вже давно знаєш, але в них безсумнівно будуть також слова для тебе нові, а може й — дивні. Слова вибиратимемо за певними широкими темами. До усіх слів додаємо в дужках для уточнення їхні англомовні відповідники. Небажані, але поширені в Україні синоніми даємо в лапках („ ’”). Синоніми в дужках гірші від тих, що без дужок.

При деяких словах уточнено, що вони в більшості поширені в мові західних українців (скорочення „зх” або знову в мові центрально-східних українців (скорочення „цсх”). Скорот. „а.” значить „англомовне”.

Назви сучасного побуту.

ДІМ І ЙОГО ОБЛАДНАННЯ

ПОБУТ (a. way of life, living)
ЖИТЛО (a. living quarters)
ПОМЕШКАННЯ (a. apartment)
КВАРТИРА і КВАТИРА (a. apartment) (цсх)
КВАТИРКА (a. hinged sash window)
КАМ'ЯНИЦЯ (a. stone or brick building) (зх)
ВИСОТНИЙ БУДИНОК (a. high-rise)
ОСОБНЯК (a. single-family house) (цсх)
ЗАГАЛЬНА КІМНАТА (a. family room)
ВІТАЛЬНЯ (a. living room)
ПЕРЕДПОКІЙ (a. entrance hall, foyer)
ЇДАЛЬНЯ (a. dining room)
СПАЛЬНЯ (a. bedroom)
ЛАЗНИЧКА (a. bathroom) (зх)
ВАННА (КІМНАТА) (a. bathroom) (цсх)
ВІДПОЧИНКОВА (КІМНАТА), РОЗВАГОВА
(КІМНАТА) (a. recreation room)
ЗАТИШНА КІМНАТКА
(для студій і відпочинку) (a. den)
КУПАЛЬНЯ (a. bathroom)
САНВУЗОЛ, САНІТАРНИЙ ВУЗОЛ (a. bathroom)
(цсх)
ДОЇЗД, ПІДІЗД (до гаражу) (a. driveway)
ЕЛЕКТРОУСТАТКУВАННЯ,
ЕЛЕКТРОПРИЛАДИ (electric appliances)
ХОЛОДИЛЬНИК (a. refrigerator)
МОРОЗИЛЬНИК (a. freezer)
ПОСУДОМИЙКА (a. dishwasher)
ПЕРЕМЕЛЮВАЧ ВІДХОДІВ (a. garbage disposal)
ОХОЛОДЖУВАЧ (води, харчів) (a. cooler)
КОНДИЦІОНЕР (ПОВІТРЯ) (a. air conditioner)
КОНДИЦІЮВАТИ (повітря) (a. to aircondition)
НАВОЛОЖУВАЧ (повітря) (a. humidifier)
ЗНЕВОЛОЖУВАЧ (повітря) (a. dehumidifier)
ПРАЛЬНА МАШИНА (a. washing machine, washer)
СУШАРКА (a. clothes drier)
ПЛИТА (КУХОННА) (a. kitchen range) (цсх)
ПІЧ (a. oven)
МІКРОХВИЛЕВА ПІЧ (a. microwave oven)
ЗАПІКАЧ (a. broiler)
ТОСТЕР (a. toaster)
ЗЛИВ, ЗЛИВАЛЬНИЦЯ (не: „раковина” — цсх)
КАВНИК (не: „кофейник” — цсх)
ОБЛАДНАННЯ (КІМНАТИ) (a. furnishings,
appointments)
ОСТАНОВА, ОБСТАВА, ОБСТАНОВКА
(КІМНАТИ) (a. furnishings, appointments)
УМЕБЛЮВАННЯ (КІМНАТИ) (a. furniture,
furnishings)
СВІТИЛЬНИК (a. lighting fixture)
КОМИНОК (і КАМІН — цех) (a. fireplace)
ВАТРАН (a. fireplace) (зх)

СХОДОВА КЛІТКА (a. staircase)
СХІДЕЦЬ (a. stair step)
ПІДВАЛ (a. basement, cellar) (цсх)
ПІВНИЦЯ (a. cellar, basement) (зх)
ГОРИЩЕ (і СТРИХ - зх) (a. attic)
ПРОЛАЗНЕ МІСЦЕ (a. crawl space)
ПРАЛЬНЯ (a. laundry room)
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИМІЩЕННЯ (a. utility
room)
ДУШОВА КАБІНА (a. shower stall, shower
enclosure)
ПЕРЕГОРОДКА (a. partition, room divider)
КАРКАС З ПОЛИЦЯМИ (a. room divider, a fur-
niture piece) (цсх)
ПЛІНТУС, -а (a. baseboard) (цсх)
ВАННА, -и (a. tub)
УМИВАЛЬНИЦЯ (і УМИВАЛЬНИЙ ТАЗ - цсх)
УНІТАЗ (a. toilet bowl) (цсх)
КОШИК НА БРУДНУ БІЛИЗНУ (a. hamper for
soiled clothing)
КАНАПА (і ДИВАН - цсх) (a. couch, sofa)
КУШЕТКА (a. love seat) цсх
ПІДНІЖОК і ПІДНІЖКА (a. hassock)
ФОТЕЛЬ (і М'ЯКЕ КРИСЛО — цсх)
(a. overstuffed chair)
РОЗСУВНІ ДВЕРІ (a. sliding door)
ДОЛІВКА і ПІДЛОГА (a. floor)
КИЛИМОВЕ ПОКРИТТЯ (a. carpeting)
ЗАНАВІСКИ (і ШТОРИ — цсх) (a. draperies)
КОМОДА (a. chest of drawers)
БУФЕТ (a. buffet)
СЕРВАНТ (a. sideboard) (цсх)
КРЕДЕНС (a. cupboard) (зх)
СТІЛЕЦЬ (цсх) і КРИСЛО (зх) (a. chair)
ТАБУРЕТ і ТАБУРЕТКА (a. stool)
ЕТАЖЕРКА (a. bookcase; whatnot)
КНИЖКОВА ШАФА (a. bookcase)
ЖУРНАЛЬНИЙ СТЕНД (a. magazine stand) (цсх)
ПИЛОСМОК (і ПИЛОСОС) (a. vacuum cleaner)

Анатолій Драгомирецький

ХРИЗАНТЕМИ

З весни чекав, поки розквітнете. Зацвітали і опадали канни, нарциси. Та я все чекав. І, може, від тієї нетерплячки ви розпустилися цього року раніше. Раніше, щоб міг понести вас тій, що обіцяла піти поруч у житті, як тільки народяться перші хризантеми.

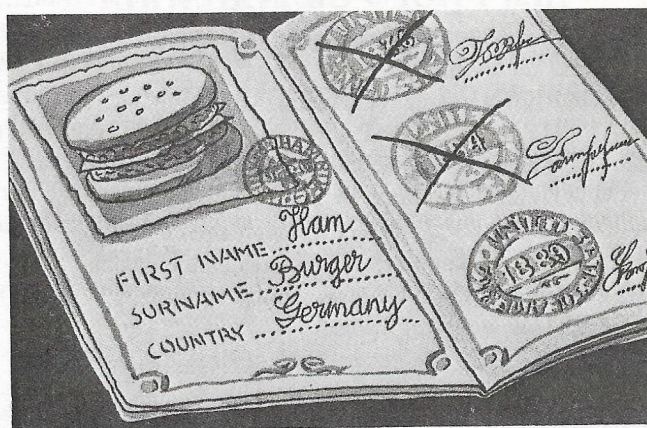
Я хочу вірити квітам, а вам — найбільше. Вам, що приходите тоді, коли важко повірити вже у цвітування.

ЧИ СТОЛІТТЯ „ГАМБУРГЕРА” В АМЕРИЦІ?

Власне кажучи ніхто точно не знає коли ця дуже популярна форма сіканого м'яса прийшла до Америки. Але цього року пишуть про це американські газети, що відомий оксфордський словник знаходить генезу того слова із 1889 року, коли це відвідувачі ресторану у стейті Вашингтон вперше зустрілися із пропозицією спробувати „гамбургер стейк”.

В іншому американському словнику знайшли джерело того окреслення в статті у газеті „Бостон Джорнал” із 1884 року. На кожний випадок цій одній із найбільше популярних серед молоді потрав минуло вже сто років в ЗСА. Хоча не можна знайти точної дати повстання її але усі погоджуються, що цей сіканець прийшов до Америки із міста Гамбургу в Німеччині де почали робити „стейк” із сирого січеного м'яса для моряків, що приїздили до того портового міста з Литви, Естонії і Фінляндії. Десь по дорозі між Гамбургом а Америкою цей сіканець всмажили, бо тут на північноамериканському континенті „гамбургер” вже завжди був спечений а не сирий. На початку 20-го сторіччя в ЗСА викинули при назві окреслення „стейк” і так „гамбургер” і залишився до сьогоднішнього дня.

Від 1921 року почали його робити в ресторанах, що видають їжу скоро, та до неї не треба сідати при столику. Перший із такого роду ресторанів, що почав

виробляти його це „Вайт Кесел” і коштував тоді він п'ять американських центів. Щойно від 1930 року почали робити різні роди цих „гамбургерів” та відповідно їх до цього називати, а від 1950 року „гамбургери” стали головною потравною у ряді ресторанів Мек Доналд'с.

Коли „гамбургер” подружився з помідоровими повилами знайми під назвою „кечапу” — кулінарні науковці не подають. Але ми знаємо, що сьогоднішній молоді „гамбургер” без кечапу не смакує, хоча ще часом дають на нього сир, сиру цибулю та навіть в останніх часах горіхове масло.

Многая літа „гамбургерові”!

КООПЕРАТИВА „ГОНЧАРІ” ВІДРОДЖЕННЯ НАРОДНИХ РЕМЕСЕЛ

Відродити напівзабуті народні ремесла поставила за мету Київська кооператива „Гончарі”. Розташувалася кооператива в одному з найстаріших районів Києва — на Подолі. А Поділ, як відомо, з давніх-давен славився своїми майстрами.

Гончарна справа — одна з найдавніших ремесел на землі. В салоні-магазині „Гончарі”, що на Андріївському узвозі, можна придбати найрізноманітніший посуд, глиняні вази, прикраси, дитячі іграшки тощо. Є тут і твори живопису, вироби з дерева, металу. Кооператива об'єднала не лише гончарів, а й художників, майстрів прикладного мистецтва.

„Гончарі” — то чудова можливість молодим українським художникам виставляти свої роботи й реалізувати їх.

Людмила Шевчук

Хто з Вас подорожує

- літаком ● кораблем ● поїздом ● автобусом
- у Канаді чи поза Канадою повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради в українському подорожному бюро

МАРКІЯНА КОГУТА

і
ІГОРЯ КУРИЛІВА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto M6H 1N2, Ont.
Telephone: 535-2135 & 535-2136

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є
Ірина і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Читайте і Передплачуйте

Пластові Журнали

„Готуйсь” і „Юнак”

ПЛАСТУНИ і ПЛАСТУНКИ

Складайте Ваші ощадності
у найбільшій і найстарішій кредитівці
у Торонті

Українська Кредитова Спілка

Централа 295 College St. Toronto, Ont. M5T 1S2
Tel.: 922-1402 & 922-2797

Відділ 3635 Sawthra Road
(біля Української Католицької Церкви)
Tel.: 272-0468

Відділ 2397 Bloor Street West, Toronto, Ontario
Tel.: 762-6961

Відділ 225 The East Mall, Unite 16,
Etobicoke, Ontario
Tel.: 233-1254

Відділ 247 Adelaide St. S.
London, Ontario
Tel.: 649-1671

Корисні умови для вкладів і позичок. Наше завдання
помагати членам в економічних справах порадами і
фінансово.

Наша справа — служити членам!

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE

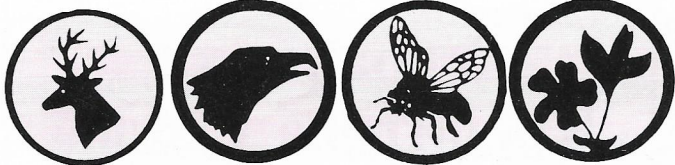

COMMUNITY TRUST

2271 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1

Non-Profit Org.
U.S. Postage
PAID
Rochester, N.Y.
Permit No. 466

Ціна \$2.50

ОЛЕНЬ СОКІЛ БДЖОЛА БАРВІНОК

**УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА**

"САМОПОМІЧ"

І ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ

"САМОПОМІЧ"

— ВІДДІЛ у ПАССЕЙНУ —

*запрошують Українське Громадянство
вступати в члени.*

Години урядування:

Понеділок	6:00 — 9:00 вечір
Вівторок	6:00 — 9:00 вечір
Середа	9:00 — 1:00 ппол.
Четвер	6:00 — 9:00 вечір
П'ятниця	6:00 — 9:00 вечір
Субота	9:00 — 1:00 ппол.

Щадіть, позичайте та поладжуйте всі свої фінансові потреби в своїй рідній Українській Фінансовій Установі.

Кредитова Кооперативна платить вищі відсотки від звичайних ощадностей якого-небудь банку чи шадниці.

А також даємо на дуже догідних умовах всякого роду позички.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС ЧИ ПОТЕЛЕФОНУЙТЕ:

229 Hope Ave. Passaic, N. J. 07055. Tel. 201-473-5965

"... виховання — це надавання думкам і почуванням якогось напрямку", — наже Олександр Тисовський-Дрот. Пластова преса саме й сприяє виконанню цього завдання.

Читайте ж і **СВОЄЧАСНО** передплачуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і новинів та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал дорослого членства Пласту, Пластприяту і загалу батьнів, які цінавляться вихованням і громадськими справами.

- * Купівля і продаж нерухомостей
- * Оцінка (валюація) нерухомостей
- * Аранжування, купівля і продаж моргеджів
- * Загальна асекурація

CHOLKAN CORPORATION
REALTOR — INSURANCE AGENT

527 Bloor St. W., Toronto, Ont. M5S 1Y5 — Tel.: 532-4404
2336 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6S 1P3 — Tel.: 763-5555
5302 Dundas St. W., Islington, M9B 1B2 — Tel.: 236-2666

INSURANCE
5302 Dundas St., W., Islington, M9B 1B2 — Tel.: 239-7733

Пластун є ощадний...
(4-та точка пластового Закону)
... добре також коли щадить в українській установі наюгу до того дає: Кредитівка "Самопоміч"
558 Summit Ave., Jersey City, N. J. 07303